

ZAPISNIK

sa 25. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore,
održane 19. novembra 2018. godine

Sjednica je počela u 13 sati i 10 minuta.

Sjednici je predsjedavao dr Halil Duković, predsjednik Odbora.

Sjednici su prisustvovali sljedeći članovi Odbora: dr Suad Numanović, mr Mihailo Anđušić, Momčilo Martinović, dr Nedžad Drešević, Mirsad Murić, dr Budimir Aleksić i dr Ljiljana Đurašković.

Sjednici je, u skladu sa članom 67 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovao mr Siniša Bjeković, zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Sjednici su, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali: Blanka Radošević Marović, generalna direktorica Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, Maryse Daviet, šefica Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Ivana Vujović, saradnica u Misiji OEBS-a u Crnoj Gori, Barbara Rotovnik, savjetnica za vladavinu prava i prepristupne aktivnosti u Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori i Milan Radović, koordinator Programa ljudskih prava i pravde u NVO „Građanska alijansa“.

Sjednicu su pratili predstavnici medija.

Za sjednicu je utvrđen sljedeći

DNEVNI RED:

- Usvajanje Zapisnika sa 24. sjednice Odbora, održane 1. novembra 2018. godine -

- 1. IZVJEŠTAJ O ZAŠTITI OD DISKRIMINACIJE SA STANOVIŠTA DJELOVANJA INSTITUCIJE ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE ZA PERIOD 01.01- 31. 07. 2018. GODINE (ČLAN 68 POSLOVNIKA SKUPŠTINE CRNE GORE);**
- 2. DONOŠENJE ODLUKE O KONTROLNOM SASLUŠANJU KOORDINATORA KOORDINACIONOG ODBORA ZA PRAĆENJE IMPLEMENTACIJE STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO RASELJENIH LICA U CRNOJ GORI, SA POSEBNIM OSVRTOM NA OBLAST KONIK 2017-2019. NA TEMU: „SUMIRANJE REZULTATA IMPLEMENTACIJE STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO-RASELJENIH LICA U CRNOJ GORI, SA POSEBNIM OSVRTOM NA OBLAST KONIK“;**
- 3. DONOŠENJE ODLUKE O KONSULTATIVNOM SASLUŠANJU MINISTRA PRAVDE, MINISTRA UNUTRAŠNJIH POSLOVA I DIREKTORA ZAVODA ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA NA TEMU: „STANJE U ZATVORSKOM I PRITVORSKOM SISTEMU CRNE GORE“, I**
- 4. TEKUĆA PITANJA.**

Zapisnik sa 24. sjednice Odbora za ljudska prava i slobode, održane 1. novembra 2018. godine usvojen je jednoglasno, bez primjedbi.

PRVA TAČKA- IZVJEŠTAJ O ZAŠTITI OD DISKRIMINACIJE SA STANOVIŠTA DJELOVANJA INSTITUCIJE ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE ZA PERIOD 01.01- 31. 07. 2018. GODINE (ČLAN 68 POSLOVNIKA SKUPŠTINE CRNE GORE)

Uvodno obrazloženje o Izvještaju o zaštiti od diskriminacije sa stanovišta djelovanja institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za period 1.01.-31.07.2018. godine dao je zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore mr Siniša Bjeković.

Izrazio je zadovoljstvo što se posljednjih godina u kontinuitetu na inicijativu institucije Zaštitnika i Odbora izrađuje polugodišnji Izvještaj o zaštiti od diskriminacije sa stanovišta djelovanja institucije Zaštitnika. S obzirom da je rad na predmetima u julu bio intenzivan ovaj Izvještaj obuhvata period od sedam mjeseci i sačinjen je po prethodno utvrđenoj metodologiji, tako da prikazuje rad institucije Zaštitnika, način postupanja po pritužbama građana i statističke podatke o predmetima i preporukama Zaštitnika u oblasti zaštite od diskriminacije.

Naglasio je da je Zaštitnik, u skladu sa Zakonom o zabrani diskriminacije, nadležan ne samo za zaštitu od diskriminacije, već i za promociju jednakosti. U Izvještaju su prikazane aktivnosti koje je Institucija sprovela u cilju promocije jednakosti u Crnoj Gori. Podsjetio je da u prvih sedam mjeseci 2018. nije bilo izmjena zakona koje bi značajnije uticale na sistem zaštite od diskriminacije, osim donošenja Zakona o državnim službenicima i namještenicima u kojem je izostavljena važna odredba iz prethodnog Zakona koja se odnosila na mjere afirmativne akcije u zapošljavanju, radi obezbjeđivanja srazmjerne zastupljenosti pripadnika manjinskih naroda, rodno balansirane zastupljenosti i zapošljavanja lica sa invaliditetom.

Takođe, podsjetio je da je zakonodavnim intervencijama iz 2017. godine izvršeno noveliranje jednog broja propisa koji su od značaja za koncept antidiskriminacije u Crnoj Gori. Sistemski Zakon o zabrani diskriminacije značajno je unaprijeđen i usklađen sa zakonodavstvom EU, posebno u dijelu koji uređuje definiciju, osnove i područja diskriminacije, značenje izraza, posebne oblike diskriminacije, te slučajeve koji se neće smatrati diskriminacijom. Izmjene i dopune Zakona o manjinskim pravima i slobodama odnosile su se na institucionalnu podršku ostvarivanju manjinskih prava i sloboda, transparentnost i efikasnost procedura kojima se vrši raspodjela sredstava za realizaciju projekata namijenjenih aktivnostima značajnim za očuvanje i razvoj nacionalnih, odnosno etničkih posebnosti manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica. Predstojeći period će pokazati da li su izmjene ovog Zakona doprinijele poboljšanju ostvarivanja manjinskih prava. Podsjetio je i na izmijenjeni član 42a Krivičnog zakonika Crne Gore kojim se propisuje posebna okolnost za odmjeraivanje kazne za krivično djelo učinjeno iz mržnje. Članom 42a stav 1 Krivičnog zakonika Crne Gore definiše se da će u slučaju kada je krivično djelo učinjeno iz mržnje prema drugom licu zbog nacionalne ili etničke pripadnosti, pripadnosti rasi ili vjeroispovijesti ili zbog odsustva te pripadnosti, invaliditeta, pola, seksualne orijentacije ili rodnog identiteta, tu okolnost sud cijeliti kao otežavajuću, osim ako to nije propisano kao obilježje osnovnog ili težeg oblika krivičnog djela. Stavom 2 istog člana utvrđuje se da će sud uzeti kao otežavajuću okolnost ako je krivično djelo učinjeno prema licu koje pripada posebno ranjivoj kategoriji lica (djeca, lica sa invaliditetom, trudna žena, starija lica, izbjeglice).

Kada je riječ o institucionalnom okviru, institucija Zaštitnika djeluje kao jedinstvena cjelina koja sadrži četiri sektora: Sektor za opštu nadležnost koja obuhvata zaštitu ljudskih prava i sloboda u oblasti sistema državne uprave i lokalne samouprave, Sektor za oblast dječjih prava, prava mladih i socijalnog staranja, Nacionalni preventivni mehanizam, zaštita od torture i pravo na suđenje u razumnom roku i Sektor za zaštitu od diskriminacije, manjinska prava i rodna ravnopravnost.

S obzirom da su inspekcijski organi “prva linija borbe protiv diskriminacije”, ali da tome ne odgovara broj predmeta u vezi sa diskriminacijom pred inspekcijama, neophodno je

dodatno osnažiti i obučiti zaposlene u ovim organima kako bi shvatili suštinu same diskriminacije.

Građani u aktuelnom trenutku percipiraju diskriminaciju kao pojavu koja je manje prisutna u odnosu na 2017. godinu, ali je taj stepen i dalje visok, jer 80% građana smatra da trpi neki oblik diskriminacije ili ovu pojavu uočavaju u pojedinim oblastima. U poređenju sa sličnim institucijama iz okruženja, broj predmeta u oblasti zaštite od diskriminacije i zabilježenih slučajeva diskriminacije pred institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore je veći u odnosu na broj predmeta pred tim institucijama.

Bjeković je ukazao da su predmeti u oblasti zaštite od diskriminacije tipični kvazi sudski predmeti i da ne postoji nikakva razlika između predmeta koji se vode pred institucijom Zaštitnika i rješavanja predmeta pred nadležnim sudom, jer se u oba slučaja vodi de-facto isti postupak. Naglasio je da pritužbe Zaštitniku podnose uglavnom neuke stranke koje nemaju dovoljno pravnog znanja i iskustva u kontaktu sa državnim institucijama, pa institucija Zaštitnika pruža pravnu pomoć kako bi stranke uputili u suštinu spora. Mali je broj predmeta u kojima stranku upućuju na zaštitu pred drugim organima. Saopštio je da postoji mogućnost da se postupci koji su započeti i okončani pred institucijom Zaštitnika razlikuju u krajnjem rezultatu od postupaka okončanih pred nadležnim sudom. Pojasnio je da ukoliko stranka protiv koje je podnijeta pritužba ne pruži izjašnjenje i dokaze da u konkretnom slučaju nije bilo diskriminacije, tada Zaštitnik na osnovu raspoloživih dokaza donosi odgovarajući akt. U takvim okolnostima moguće je da se odluka donešena pred sudom razlikuje, jer stranka po pravilu u sudskom postupku mora da koristi sva procesna ovlašćenja uključujući i obavezu da se izjasni i da pruži odgovarajuće dokaze o tome da nije bilo diskriminacije.

Kada je riječ o poštovanju preporuka Zaštitnika, prisutna su dva oblika postupanja. Saopštio je da državni organi često samo djelimično realizuju preporuke Zaštitnika i u tim okolnostima Institucija prati preporuke u kontinuitetu, sve do njihove potpune realizacije. Drugi oblik su preporuke koje se daju u kontinuitetu, jer u slučaju kad se utvrdi povreda načela jednakosti u određenom predmetu u postupku koji je okončan pred nadležnim organom, Zaštitnik donosi preporuku kako bi upozorio da se u svakom narednom, sličnom predmetu mora ispoštovati načelo jednakosti. Zaključio je da se nepoštovanje preporuka Zaštitnika ne može smatrati kvalitetom u radu organa javne vlasti.

Predstavljajući statističke podatke, saopštio je da su u radu imali 82 predmeta u oblasti diskriminacije. Najveći broj pritužbi, njih 24, podnesen je zbog diskriminacije u području rada i zapošljavanja. Od ukupnog broja završenih predmeta u ovoj oblasti, u dva predmeta je utvrđena povreda prava i date su preporuke organima javne vlasti da otklone posledice učinjene nejednakosti po osnovu pola, odnosno drugog ličnog svojstva. U odnosu na postupanje organa javne vlasti podnijeto je 18 pritužbi. U području socijalne zaštite u postupku pred Zaštitnikom bilo je 12 predmeta od čega su u dva predmeta utvrđene povrede prava i date preporuke. U ovoj oblasti bilježi se povećanje broja obraćanja građana u odnosu na prvu polovinu 2017. godine kada je bilo šest predmeta. U području policijskog postupanja u radu je bilo pet predmeta. Na rad pravosudnih organa podnijete su četiri pritužbe, što je približno na nivou prošle godine kada je za pola godine podnijeto pet pritužbi. U području pristupa dobrima i uslugama Zaštitnik je u prvih sedam mjeseci imao četiri predmeta. Građani su podnijeli mali broj pritužbi koje se odnose na područje penzijsko-invalidskog osiguranja, obrazovanja, porodično-pravnih odnosa, medija i javnog informisanja, u kojima je registrovana po jedna pritužba.

Zaštitnik je u radu imao dva predmeta u oblasti rodno zasnovanog nasilja u kojima je utvrđena povreda i date su preporuke i jedan predmet nasilja u porodici u kojem je, takođe, utvrđena povreda prava pred organima koji su postupali po prijavi za nasilje. Saopštio je da podatak o malom broju predmeta zbog nasilja u porodici i nasilja nad ženama može ukazati da žrtve nasilja ostvaruju djelotvornu zaštitu pred organima zaduženim za postupanje po prijavama nasilja.

Zamjenik Zaštitnika je podsjetio da je članom 2 Zakona o zabrani diskriminacije ostavljena tzv. otvorena klauzula za „druga lična svojstva“. Iako je na međunarodnim skupovima Zaštitniku ukazivano da nije dobro imati otvorenu klauzulu, mišljenja je da bi zatvorena klauzula loše uticala na efikasnost rada same Institucije, jer bi samo taksativno nabrojavanje ličnih svojstava u Zakonu doprinijelo mogućnosti da se napravi propust.

Zamjenik Zaštitnika je naglasio da sudovi, državna tužilaštva, organ uprave nadležan za policijske poslove i inspekcijски organi još uvijek nijesu ustanovili evidenciju u formi elektronski vođene baze podataka o podnijetim prijavama, pokrenutim postupcima i donijetim odlukama iz svoje nadležnosti u vezi sa diskriminacijom. Istakao je da su, na zahtjev Zaštitnika, najsadržajnije podatke dobili od sudova za prekršaje i Uprave policije. U prvih šest mjeseci 2018. godine, sudovi za prekršaje imali su u radu 36 predmeta sa elementima diskriminacije koji su procesuirani kao prekršaji iz oblasti Zakona o javnom redu i miru. Zabrinjavajućim smatra podatak da su sudovi za prekršaje imali u radu 1.117 predmeta iz oblasti rodno zasnovanog nasilja, odnosno nasilja u porodici. Saopštio je da su na nedavno održanoj diskusiji, koju je organizovao Vrhovni sud Crne Gore, zaključili da se u dovoljnoj mjeri ne uzimaju u obzir Zakonom o zabrani diskriminacije utvrđene mogućnosti za gonjenje slučajeva diskriminacije. Kao primjer, naveo je da Zakon o zabrani diskriminacije rodno zasnovano nasilje definiše kao diskriminaciju na osnovu pola i određuje mnogo veću novčanu kaznu za počinioca u odnosu na Zakon o zaštiti od nasilja u porodici. Smatra da se mora objediniti potencijal za kažnjavanje kako bi se suzbilo rodno zasnovano nasilje.

Istakao je da je međunarodna saradnja za instituciju Ombudsmana veoma važna, a posebno učešće u mrežama sličnih tijela sa kojima razmjenjuju iskustva. Uz podsjećanje na Generalnu preporuku ECRI-ja broj 2 i Preporuku Evropske komisije o standardima za tijela za jednakost, smatra da je neophodno sagledati perspektivu Sektora za zaštitu od diskriminacije kako bi se obezbijedila adekvatna sredstva za poboljšanje njihovih kapaciteta.

On je najavio da će izrada Studije “Istine i zablude o diskriminaciji” biti završena do kraja godine i iskazao posebnu zahvalnost Odboru za ljudska prava i slobode uz čiju podršku institucija Zaštitnika bilježi dobre rezultate u radu.

U raspravi su učestvovali članovi Odbora: mr Mihailo Anđušić, dr Suad Numanović, Mirsad Murić i predsjednik Odbora dr Halil Duković.

Poslanik mr Mihailo Anđušić je mišljenja da izvještaji institucija i drugih državnih organa koji se razmatraju u Skupštini Crne Gore treba da budu jasniji i pregledniji, sa konkretnijom formom. Smatra da bi bilo korisno da je Izvještaj sažetiji i sa konkretnim podacima kako bi poslanici, mediji i šira javnost bili u mogućnosti da sagledaju napredak i novitete u periodu između izvještavanja. Mišljenja je da je Zaštitniku neophodno obezbijediti dodatnu podršku u jačanju administrativnih kapaciteta kako bi u narednom periodu imali više aktivnosti i još bolje rezultate.

Poslanik dr Suad Numanović je saglasan sa ocjenom da je potrebno raditi na kadrovskom jačanju Institucije, a posebno Sektora za zaštitu djece. S obzirom da je nasilje u porodici i dalje veoma izražena pojava, neophodno je preduzeti dodatne mjere na prevenciji, kampanjama i promjeni svijesti, jer je u ovoj oblasti neophodna nulta stopa tolerancije. Ukazao je na porast povjerenja građana u instituciju Zaštitnika, uz uvjerenje da će dobar rad ove Institucije i međusektorska saradnja doprinijeti da nadležni organi postupaju po svim preporukama Zaštitnika.

Poslanik Mirsad Murić smatra da je institucija Zaštitnika sve vidljivija za građane, ali ih treba informisati o konkretnim predmetima i ishodima postupaka pred Zaštitnikom kako bi tzv. neuke stranke stekle određeno predznanje o vođenju postupaka pred Zaštitnikom i državnim organima.

Predsjednik Odbora za ljudska prava i slobode dr Halil Duković je ocijenio da Izvještaj predstavlja realnu sliku stanja ljudskih prava u oblasti zaštite od diskriminacije. Ohrabruje

povezivanje svih institucija u borbi protiv diskriminacije, jer bez multisektorskog pristupa u ovoj oblasti nije moguće postići dobre rezultate. Smatra da ne postoji država u kojoj nema diskriminacije, ali je odlika demokratski uređenih država da se diskriminacija prepoznaje, a institucije sistema odmah reaguju.

Prema rezultatima istraživanja „Oblici, obrasci i stepen diskriminacije u Crnoj Gori - trendovi i analize” koje je NVO „CEDEM” sproveo u martu 2018. godine, najveći stepen percepcije diskriminacije građani imaju u odnosu na političko uvjerenje, visok stepen percepcije diskriminacije izražen je prema osobama sa invaliditetom, dok je niži kada je riječ o diskriminaciji po osnovu nacionalne pripadnosti, godina starosti i vjeroispovijesti. Diskriminacija je najmanje izražena prema seksualnim manjinama i po osnovu pola. Građani smatraju da obrazovne institucije daju najveći, a političke partije najmanji doprinos u borbi protiv diskriminacije.

Predsjednik Odbora je saopštio da ohrabruje što institucija Zaštitnika, kao institucionalni mehanizam za borbu protiv diskriminacije, radi kvalitetno, ojačani su njihovi kadrovski kapaciteti i u kontinuitetu se sprovode obuke stručnog kadra, što je prepoznato i od strane Evropske komisije. Ohrabrujućom smatra činjenicu da je veliki broj predmeta u oblasti zaštite od diskriminacije riješen u toku postupka pred Zaštitnikom. Mišljenja je da Zaštitnik, kao institucionalni mehanizam za zaštitu od diskriminacije, mora imati najveću ulogu u ovoj oblasti, ali i u ostalim državnim organima treba organizovati dodatne obuke o diskriminaciji. Osvrnuo se i na podatak da postoji porast nasilja u porodici ističući da se ne zna je li u pitanju porast nasilja ili je prisutan bolji mehanizam njegovog prijavljivanja. Zaključio je da je važno da imamo razvijene institucije koje će znati da prepoznaju svaki vid diskriminacije i isti efikasno rješavaju.

Zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore mr Siniša Bjeković je naglasio da je Institucija Zaštitnika sve vidljivija za građane i da ukazuju na očigledne povrede prava i sistemske probleme, a putem medija obavještavaju i o referentnim slučajevima kršenja ljudskih prava.

Saopštio je da su u Izvještaju dati primjeri dobre prakse organa koji su bez odlaganja odgovorili na zahtjev Zaštitnika za izjašnjenjem i/ili izvršili preporuku, a to su: Željeznička infrastruktura Crne Gore (po pitanju jezika i pisma), menadžment i pravna služba Kliničkog centra Crne Gore (liječenje pacijenta romske nacionalnosti), Opština Berane - gradonačelnik (predmet u vezi sa rješavanjem infrastrukturnih problema koji su prijetili zdravlju stanovnika naselja), Agencija za nacionalnu bezbjednost Crne Gore (po pitanju odgovora u vezi sa vršenjem ovlašćenja iz njene nadležnosti), Zavod za hitnu medicinsku pomoć Crne Gore (liječenje Romkinje, pacijentkinje bez riješenog građansko-pravnog statusa u Crnoj Gori), Uprava policije Crne Gore (rodno zasnovano nasilje) i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava (podaci iz resora rodne ravnopravnosti i međunarodne saradnje).

Odbor je, većinom glasova (šest „za“ i dva „uzdržan“), podržao Izvještaj o zaštiti od diskriminacije sa stanovišta djelovanja institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za period 1.01.-31. 07. 2018. godine.

Povodom razmatranja Izvještaja o zaštiti od diskriminacije sa stanovišta djelovanja institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za period 1.01.-31.07. 2018. godine, Odbor za ljudska prava i slobode sa 25. sjednice, održane 19. novembra 2018. godine podnosi

I Z V J E Š T A J
O RAZMATRANJU IZVJEŠTAJA O ZAŠTITI OD DISKRIMINACIJE SA STANOVIŠTA
DJELOVANJA INSTITUCIJE ZAŠTITNIKA LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA CRNE GORE
ZA PERIOD 1.01.- 31.07.2018. GODINE

Povodom razmatranja Izvještaja o zaštiti od diskriminacije sa stanovišta djelovanja institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za period 1.01.-31.07. 2018. godine, Odbor za ljudska prava i slobode je, većinom glasova (šest “za” i dva “uzdržan”), donio sledeći

ZAKLJUČAK

1. Prihvata se Izvještaj o zaštiti od diskriminacije sa stanovišta djelovanja institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za period 1.01.-31.07. 2018. godine.
2. Odbor za ljudska prava i slobode konstatuje da je Izvještaj o zaštiti od diskriminacije sa stanovišta djelovanja institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za period 1.01-31.07.2018. godine sačinjen po prethodno utvrđenoj metodologiji i da sadrži statističke podatke o predmetima u postupku pred Zaštitnikom, podatke iz pravosudne i upravne nadležnosti, aktivnosti na promociji ljudskih prava i jačanju kadrovskih kapaciteta Sektora za zaštitu od diskriminacije, informacije o percepciji diskriminacije, ključna zapažanja o stanju ljudskih prava i sloboda ranjivih društvenih grupa i zaključne ocjene i planove za naredni period. Odbor smatra da bi bilo dobro da akcenat u Izvještaju bude na novitetima između dva izvještavanja kako bi poslanici, mediji i šira javnost na osnovu konkretnih podataka mogli sagledati promjene i ostvareni napredak u oblasti zaštite od diskriminacije.
3. Odbor pozdravlja kontinuirani trend poboljšanja efikasnosti postupanja institucije Zaštitnika po pritužbama građana i pravnih lica s obzirom da je od 82 predmeta u ovom izvještajnom periodu Zaštitnik riješio 71 (86,58%), od čega je u 15 predmeta utvrđena povreda prava i dato 39 preporuka. Članovi Odbora su informisani da su u sedam predmeta preporuke ispoštovane, u jednom predmetu preporuka je djelimično ispoštovana, u tri predmeta preporuke nijesu ispoštovane, a u četiri predmeta preporuke se realizuju u kontinuitetu.
4. Odbor za ljudska prava i slobode pozdravlja ostvarenu saradnju i partnerski odnos Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i određenih institucija, neophodan u rješavanju predmeta po kojima Zaštitnik postupa, konstatujući pozitivne primjere i postupanje Željezničke infrastrukture, Kliničkog centra Crne Gore, Opštine Berane, Agencije za nacionalnu bezbjednost, Zavoda za hitnu medicinsku pomoć, Uprave policije i Ministarstva za ljudska i manjinska prava koji su u ovom izvještajnom periodu bez odlaganja odgovorili na zahtjev za izjašnjenjem i/ili izvršili preporuku Zaštitnika i time potvrdili važnost saradnje sa Zaštitnikom i postupanja po preporukama u cilju unapređenja stanja u oblasti zaštite od diskriminacije. S druge strane, i pored ovakvih primjera, Odbor izražava zabrinutost zbog još uvijek prisutnog neodgovornog odnosa pojedinih državnih organa i organa lokalne samouprave prema zahtjevima Zaštitnika za dostavljanjem izjašnjenja i potrebne dokumentacije u postupanju po pritužbama, kao i njihovog odnosa prema preporukama Zaštitnika koje tretiraju kao pravno i faktički neobavezujuće.
5. Odbor za ljudska prava i slobode još jednom izražava zabrinutost što i pored velikog broja sugestija ovog Odbora i Zaključaka Skupštine Crne Gore donesenih povodom Izvještaja o radu Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za 2014, 2015, 2016. i 2017. godinu, objavljenih u „Službenom listu CG“, br. 3/16, 2/17, 30/17 i 47/18 još uvijek ne funkcioniše elektronska

evidencija slučajeva diskriminacije propisana članom 33 Zakona o zabrani diskriminacije, usvojenim 2010. godine.

Odbor ponovo poziva nadležne organe da bez odlaganja sprovedu aktivnosti na uspostavljanju elektronske evidencije i stvaranju uslova za efikasnu i doslednu primjenu Zakona.

6. Odbor pozdravlja aktivnosti preduzete na intenziviranju saradnje sa međunarodnim organizacijama kroz učešće zaposlenih iz institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore na brojnim seminarima, obukama, studijskim posjetama, kao i aktivnosti preduzete na unaprijeđenju softverskog rješenja o predmetima u postupku pred Zaštitnikom, što je u značajnoj mjeri realizovano zahvaljujući podršci institucijama tokom dvogodišnje realizacije projekta “Podrška nacionalnim institucijama u prevenciji diskriminacije u Crnoj Gori”, koji su finansirali Evropska unija i Savjet Evrope, a implementirao Savjet Evrope.
7. Odbor ohrabruje Zaštitnika da nastavi da posvećuje pažnju dodatnoj obuci službenika, saradnji sa državnim organima radi razmjene iskustava i ujednačavanja prakse, očuvanju statusa Institucije u mrežnim mehanizmima za jednakost, kao i nastavku saradnje sa organizacijama civilnog društva i međunarodnim organizacijama.
Iako povezivanje svih institucija i multisektorki pristup u borbi protiv diskriminacije ohrabruje, Odbor smatra da saradnju treba produbljivati i zajednički djelovati u cilju afirmacije, promocije i zaštite ljudskih prava i sloboda, sa posebnim akcentom na zaštitu od diskriminacije, izražavajući spremnost da i ubuduće učestvuje u ovom procesu, u skladu sa svojim nadležnostima.
8. Imajući u vidu da građani u aktuelnom trenutku percipiraju diskriminaciju kao pojavu koja je manje prisutna u odnosu na 2017. godinu, ali je taj stepen i dalje visok, jer 80% građana smatra da trpi neki oblik diskriminacije ili ovu pojavu uočavaju u pojedinim oblastima i polazeći od toga da je diskriminacija jedan od izazova sa kojim se naše društvo suočava, Odbor predlaže da se građani informišu o konkretnim predmetima i ishodima postupaka pred Zaštitnikom kako bi stekli određeno predznanje o vođenju postupka pred Zaštitnikom i državnim organima.
U tom cilju, po ocjeni Odbora, Zaštitnik bi, u saradnji sa nadležnim subjektima, promocijom zakonodavnog okvira kojim je regulisana oblast antidiskriminacije, trebalo da uloži dodatne napore u cilju približavanja ove oblasti kako građanima, tako i nadležnim organima.
Odbor izražava nadu da bi Studija “Istine i zablude o diskriminaciji”, čiji završetak se očekuje do kraja godine, djelimično mogla doprinijeti rješavanju identifikovanih problema.
9. Podatak da je Zaštitnik u radu imao dva predmeta u oblasti rodno zasnovanog nasilja u kojima je utvrđena povreda i date su preporuke i jedan predmet nasilja u porodici u kojem je, takođe, utvrđena povreda prava pred organima koji su postupali po prijavi za nasilje može da ukaže da žrtve nasilja ostvaruju djelotvornu zaštitu pred organima zaduženim za postupanje po prijavama nasilja.
S druge strane, iako podatak da su sudovi za prekršaje imali u radu 1.117 predmeta iz oblasti rodno zasnovanog nasilja, odnosno nasilja u porodici, može da zabrinjava, to ukazuje na veće ohrabrenje žrtava da prijavljuju nasilje i na mogući bolji mehanizam prijavljivanja.
Odbor smatra neophodnim preduzimanje dodatnih mjera na prevenciji, kampanjama i promjeni svijesti građana u cilju postizanja nulte stope tolerancije na nasilje.
10. Odbor za ljudska prava i slobode ocjenjuje važnim da Crna Gora treba da ima razvijene institucije koje će prepoznati svaki vid diskriminacije i isti blagovremeno i efikasno rješavati kao što se to radi u demokratski uređenim državama.

11. Odbor za ljudska prava i slobode Skupštine Crne Gore će dostaviti Zaključak Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Ministarstvu za ljudska i manjinska prava, na dalji postupak i Kolegijumu Predsjednika Skupštine Crne Gore, Kancelariji za evropske integracije, Delegaciji Evropske unije u Crnoj Gori i Misiji OEBS-a u Crnoj Gori, na upoznavanje.

DRUGA TAČKA- DONOŠENJE ODLUKE O KONTROLNOM SASLUŠANJU KOORDINATORA KOORDINACIONOG ODBORA ZA PRAĆENJE IMPLEMENTACIJE STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO RASELJENIH LICA U CRNOJ GORI, SA POSEBNIM OSVRTOM NA OBLAST KONIK 2017-2019. NA TEMU: „SUMIRANJE REZULTATA IMPLEMENTACIJE STRATEGIJE ZA TRAJNO RJEŠAVANJE PITANJA RASELJENIH I INTERNO-RASELJENIH LICA U CRNOJ GORI, SA POSEBNIM OSVRTOM NA OBLAST KONIK”

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je podsjetio da je Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode, jednoglasno usvojenim na 18. sjednici Odbora, 19. marta 2018. godine utvrđeno Kontrolno saslušanje Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje implementacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na oblast Konik 2017- 2019. na temu: „Sumiranje rezultata implementacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno-raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na oblast Konik”.

Predložio je da se Kontrolno saslušanje održi 17. decembra 2018. godine sa početkom u 13 sati. Takođe, predložio je da se u skladu sa članom 75 stav 4 Poslovnika Skupštine od Koordinatora Koordinacionog odbora zahtijeva dostavljanje Informacije o aktivnostima realizovanim u ovoj oblasti.

Članovi Odbora su jednoglasno (osam glasova „za“) donijeli Odluku o Kontrolnom saslušanju Koordinatora Koordinacionog odbora za praćenje implementacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na oblast Konik 2017-2019. na temu: „Sumiranje rezultata implementacije Strategije za trajno rješavanje pitanja raseljenih i interno-raseljenih lica u Crnoj Gori, sa posebnim osvrtom na oblast Konik”.

O ovoj Odluci, shodno članu 75 stav 4 Poslovnika Skupštine Crne Gore, biće obaviješteni predsjednik i potpredsjednici Skupštine Crne Gore, kao i lica koje se poziva na kontrolno saslušanje.

TREĆA TAČKA- DONOŠENJE ODLUKE O KONSULTATIVNOM SASLUŠANJU MINISTRA PRAVDE, MINISTRA UNUTRAŠNJIH POSLOVA I DIREKTORA ZAVODA ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA NA TEMU: „STANJE U ZATVORSKOM I PRITVORSKOM SISTEMU CRNE GORE”

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je podsjetio da je Planom aktivnosti Odbora za ljudska prava i slobode utvrđeno održavanje Konsultativnog saslušanja ministra pravde, ministra unutrašnjih poslova i direktora Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija na temu „Stanje u zatvorskom i pritvorskom sistemu Crne Gore“.

Na Konsultativnom saslušanju akcenat će biti na praćenju realizacije Zaključka Skupštine Crne Gore, donesenog povodom razmatranja Godišnjeg izvještaja Nacionalnog mehanizma za prevenciju torture za 2016. godinu, objavljenog u „Službenom listu CG“, broj 52/17 i Zaključka Skupštine Crne Gore, donesenog povodom razmatranja Izvještaja o ostvarivanju prava mentalno oboljelih lica lišenih slobode, smještenih u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija, objavljenog u „Službenom listu CG“, broj 16/18.

Odbor je jednoglasno (osam glasova „za“) odlučio da u periodu od 20. do 24. decembra 2018. održi Konsultativno saslušanje ministra pravde, ministra unutrašnjih poslova i direktora Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija na temu „Stanje u zatvorskom i pritvorskom sistemu Crne Gore“.

ČETVRTA TAČKA- TEKUĆA PITANJA

(1) Dopis Savjeta za građansku kontrolu rada policije, broj 00-63-8/18-11/5 od 19. oktobra 2018. godine

Predsjednik Odbora dr Halil Duković je informisao članove Odbora o Zaključku Savjeta za građansku kontrolu rada policije usvojenom povodom provjere postupanja policijskih službenika u vezi sa činjenicom da je video zapis ubistva građanina M.K. dospio u javnost.

U postupku pokrenutom po sopstvenoj inicijativi i na osnovu utvrđenih činjenica, Savjet je ocijenio da je hitno potrebno unaprijediti profesionalnu pažnju zaposlenih u Upravi policije u vezi sa zaštitom ličnih podataka i njihovim neovlašćenim korišćenjem. Podržao je rad Odjeljenja za unutrašnju kontrolu rada policije i oštro se usprotivio svakom namjernom i pokušaju diskreditacije ovog ključnog nadzornog mehanizma.

Preporučio je da do izrade protokola kojim bi se jasno definisale preventivne mjere zaštite od neovlašćenog korišćenja podataka, direktor Uprave policije izda jasne i obavezujuće instrukcije kako bi se unaprijedila i prepoznala odgovornost, zaštitio integritet građana i policije i spriječilo neovlašćeno korišćenje i prosleđivanje podataka prema javnosti.

Takođe, Savjet je preporučio da zbog incidenta koji je bio predmet analize Savjeta, načelnik CB Podgorica porodici oštećenog i javnosti uputi odgovarajuće izvinjenje.

(2) Dopis Savjeta za građansku kontrolu rada policije, broj 00-63-8/18-11/6 od 12. novembra 2018. godine

Predsjednik Odbora je saopštio da je Savjet za građansku kontrolu rada policije uputio Odboru za ljudska prava i slobode Dopis radi upoznavanja sa postupanjem Ministarstva rada i socijalnog staranja po preporuci Savjeta, usvojenoj u julu 2018. povodom analize kapaciteta i postupanja Uprave policije u slučajevima nasilja u porodici.

Naime, Savjet je preporučio da se u postojeći Koordinacioni odbor koji prati primjenu Istanbulske konvencije uključe i organizacije civilnog društva. Ministar rada i socijalnog staranja je uvažio preporuku Savjeta i uputio Javni poziv NVO sektoru da imenuje dva člana u ovo važno tijelo, pa Savjet pozdravlja i javno pohvaljuje takvo postupanje.

(3) Dopis Savjeta za građansku kontrolu rada policije, broj 00-63-8/18-2/5 od 19. novembra 2018. godine

Članovi Odbora su upoznati i sa Dopisom koji je Savjet za građansku kontrolu rada policije uputio Upravi policije povodom Povorka ponosa, održane u Podgorici 17. novembra 2018. godine.

Savjet izražava zadovoljstvo činjenicom da je Povorka ponosa protekla bezbjedno i bez incidenata i upućuje čestitke rukovodstvu Uprave policije i svim angažovanim službenicima.

(4) Poziv Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za učešće predstavnika Odbora na Konferenciji „Mentalno zdravlje djece u Crnoj Gori“, koja će se održati u Podgorici 20. novembra 2018. godine

Povodom Poziva Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore za učešće predstavnika Odbora na Konferenciji „Mentalno zdravlje djece u Crnoj Gori“, zakazanoj za 20. novembar 2018. godine, odlučeno je da ovom događaju prisustvuje član Odbora mr Mihailo Anđušić.

Sjednica je završena u 14 sati i 10 minuta.

**ZAPISNIK SAČINILA
SEKRETAR ODBORA**
Slava Burić

PREDSJEDNIK ODBORA
dr Halil Duković